

КАМБАҒАЛЛИКНИ ҚИСҚАРТИРИШ ВА АҲОЛИ ФАРОВОНЛИГИНИ БОШҚАРИШНИНГ АҲАМИЯТИ (БУХОРО ВИЛОЯТИ МИСОЛИДА)

Моҳичеҳра Намозова

Бухоро Давлат Техника Университети талабаси

Ушбу мақолада камбағалликни қисқартириш ва аҳоли фаровонлигини ошириш бўйича чора-тадбирларнинг аҳамияти таҳлил қилинади. Бухоро вилояти мисолида иқтисодий ривожланиш, давлат дастурлари, тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш ҳамда ижтимоий ҳимоя механизмларининг аҳоли турмуш тарзига таъсири ўрганилади. Шунингдек, камбағалликка қарши курашишда инновацион ёндашувлар ва халқаро тажриба таҳлил қилинади.

КАЛИТ СЎЗЛАР: камбағаллик, фаровонлик, ижтимоий ҳимоя, иқтисодий ривожланиш, тадбиркорлик, Бухоро вилояти, бандлик, инновация, давлат дастурлари.

КИРИШ

Камбағаллик жамиятдаги энг мураккаб ижтимоий-иқтисодий муаммолардан бири бўлиб, уни бартараф этиш ҳар қандай давлатнинг устувор вазифаларидан ҳисобланади. Камбағалликнинг юқори даражада бўлиши аҳолининг ижтимоий нотенглигини оширади, иқтисодий ўсишга тўсқинлик қилади ва умумий фаровонликка салбий таъсир кўрсатади.

Ўзбекистонда, хусусан, Бухоро вилоятида камбағалликни қисқартириш бўйича бир қатор давлат дастурлари ва иқтисодий ислохотлар амалга оширилмоқда.

АСОСИЙ ҚИСМ

1. Камбағаллик сабаблари ва унинг ижтимоий-иқтисодий оқибатлари

Камбағаллик бир қатор омиллар туфайли келиб чиқади:

Ишсизлик ва бандлик масалалари – меҳнат бозорида талаб ва таклифнинг номутоаносиблиги.

Иқтисодий ресурсларнинг тенг тақсимланмаслиги – иқтисодий имкониятлардан барча фуқаролар бир хил фойдалана олмаслиги.

Таълим ва малаканинг пастлиги – аҳоли малакасини ошириш имкониятларининг етишмаслиги.

Инфратузилманинг ривожланмаганлиги – ижтимоий хизматлар ва транспорт алоқаларининг етарлича таъминланмаганлиги.

Камбағаллик ижтимоий ва иқтисодий оқибатларга олиб келади:

Аҳоли даромадининг пастлиги – яшаш шароитларининг ёмонлашуви.

Ижтимоий кескинлик – жиноятчиликнинг ошиши ва аҳоли орасидаги тенгсизлик.

Давлат бюджетига ортикча юклама – ижтимоий нафақаларга эҳтиёжнинг орта бориши.

2. Камбағалликни қисқартиришда давлат сиёсатининг аҳамияти

Бухоро вилоятида камбағалликни қисқартириш бўйича қатор давлат дастурлари амалга оширилмоқда:

Ижтимоий ҳимоя ва аҳоли даромадларини ошириш

Меҳнат бозорида фаолият юритаётган фуқароларга касб-хунар ўргатиш дастурлари.

Кам таъминланган оилаларга давлат томонидан молиявий ёрдам кўрсатиш.

Ишсизлик даражасини камайтириш учун янги иш ўринлари яратиш.

Тадбиркорликни ривожлантириш ва кредит дастурлари

Кичик ва ўрта бизнес учун имтиёзли кредитлар ажратиш.

Аёллар ва ёшлар тадбиркорлигини қўллаб-қувватлаш.

Қишлоқ хўжалигини модернизация қилиш орқали қишлоқ жойларда даромад манбаларини кўпайтириш.

Инфратузилмани ривожлантириш

Йўллар, сув таъминоти ва электр энергияси билан боғлиқ лойиҳаларни амалга ошириш.

Интернет ва рақамли хизматларни ривожлантириш.

3. Камбағалликни қисқартиришда инновацион ёндашувлар

Ҳозирги даврда камбағалликни бартараф этишда замонавий технологиялар муҳим рол ўйнайди:

Рақамли иқтисодиётни ривожлантириш – онлайн иш ўринлари ва масофавий таълим имкониятларини кенгайтириш.

Агросаноат комплексида инновациялар – фермерлар учун янги технологияларни жорий этиш.

Микрофинанс ва краудфандинг платформалари – аҳолига молиявий ресурсларга осон етишиш имконини бериш.

ХУЛОСА

Камбағалликни қисқартириш – иқтисодий барқарорлик ва ижтимоий тараққиёт учун асосий омиллардан биридир. Бухоро вилояти мисолида кўрилган чора-тадбирлар шуни кўрсатадики, давлат томонидан амалга оширилаётган

дастурлар ва хусусий сектор иштирокини ошириш аҳоли фаровонлигини яхшилашда катта аҳамият касб этади.

Бунда, бандликни ошириш, таълим сифатини яхшилаш, тадбиркорликни ривожлантириш ва инновацион технологияларни жорий этиш каби ёндашувлар камбағалликка қарши самарали курашда муҳим воситалар ҳисобланади.

Келгусида камбағалликни бартараф этиш борасида халқаро тажрибадан фойдаланиш, янги технологиялардан кенгроқ фойдаланиш ҳамда давлат ва хусусий сектор ҳамкорлигини кучайтириш талаб этилади.

Фойдаланилган адабиётлар

1. Ўзбекистон Республикаси Президенти қарорлари ва фармонлари.
2. БМТнинг камбағалликка қарши курашиш бўйича халқаро дастурлари.
3. Ўзбекистон Республикаси Иқтисодиёт ва молия вазирлиги ҳисоботлари.
4. Бухоро вилояти ҳокимлиги расмий ҳисоботлари ва дастурлари.
5. Халқаро иқтисодий ташкилотлар (IMF, World Bank) томонидан эълон қилинган маърузалар.
6. Рақамли иқтисодиёт ва ижтимоий тараққиётга оид илмий-тадқиқот ишлари.